

Devletin Temeli Adalet

— oktay-guvener · 24 Kasım 2024

Geçmişten bugüne kadar gelen adalet mirasımız, yalnızca devleti ayakta tutan değil, aynı zamanda toplumu bütünleştiren, her bireye güven sağlayan bir kurum olarak hayati bir rol oynamıştır. "Adalet mülkün temelidir" ifadesi, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e kadar varlığını sürdüren bir ilke olarak toplumsal yapının mihenk taşlarından biridir. Bu ilke, devleti ve toplumu ayakta tutmuş; ancak ne zaman bu temel sarsılmışsa, çözülme ve çatışmalar baş göstermiştir. Günümüzde ise adaletin işleyişine dair toplumun çeşitli kesimlerinde ciddi soru işaretleri ve endişeler bulunmaktadır.

Yakın tarihe döndüğümüzde, adaletin zaman zaman bürokratik oligarşinin baskısı altında kaldığını biliyoruz. Darbeler ve askeri müdahaleler, milli iradeyi askıya almış ve vatandaşları dış görünüşleri, inançları veya yaşam biçimleri nedeniyle ötekileştirmiştir. Başörtüsü yasağı, Kürt kimliğine yönelik baskılar, dindar kesimlerin "irticacı" diye yaftalanması bu baskıların sadece birkaç örneğidir. Sırf inancını yaşamak ya da ana dilinde konuşmak istediği için milyonlarca insanımız haksızlıklara maruz kalmıştır. Bu tür dönemlerin sonunda, demokrasimiz ağır yaralar almış, toplumsal barış tehdit altına girmiştir. Bugün ise darbe dönemlerinin gölgesinden büyük ölçüde kurtulmuş olsak da adalet sistemimizin işleyişine dair tartışmalar hala devam ediyor. Darbe anayasalarının gölgesinde, Batı'dan alınan hukuk normları ile şekillenen mevcut mevzuat, Türk toplumunun özgün taleplerine ve dinamiklerine uygun bir çerçeve çizemiyor. Bu durum, vatandaşın adalete olan güvenini sarsan bir etken olarak karşımıza çıkıyor. Adalet sistemindeki bu aksaklıklar, son dönemlerde yaşanan kadın cinayetleri, çocuk istismarları ve faillerin aldığı hafif cezalarla daha da görünür hale geldi. Toplum sarsan bu olayların failleri, aldıkları cezaların infaz süreleriyle toplum vicdanını yaralıyor. Cinayet işleyen, tecavüz suçundan hüküm giyen bir failin kısa sürede serbest bırakılması, adaletin sağlanamadığı duygusunu güçlendiriyor. Bu tür olaylar, toplumun adalet mekanizmasına duyduğu güveni daha da zayıflatıyor.

Son dönemde Türkiye'de ortaya çıkan çeteler, organize suç örgütleri ve gençlerin artan suça eğilimleri, adaletin yanı sıra sosyal ve ekonomik sorunların da bir yansıması. Uyuşturucu madde kullanımı nedeniyle gençlerin cinnet getirdiği, şiddet vakalarının arttığı bir ortamda devletin yalnızca cezai yaptırımlar değil, aynı zamanda rehabilitasyon süreçleri ile toplumu desteklemesi gerekiyor. Ceza ve adalet sistemi kadar, sosyal politikaların da adaleti ve toplumsal barışı destekleyici nitelikte olması şart. Adalet, sadece mahkeme salonlarında değil, sokakta, toplumun her kademesinde hissedildiğinde gerçek anlamda var olur. Bugün, Türkiye'nin en çok ihtiyaç duyduğu şey, halkın her kesimine güven veren, eşitlikçi ve toplumsal barışı sağlayan bir adalet sistemidir. Devletin, halkla kurduğu bağı güçlendiren, sorunlara çözüm üreten bir yapıya dönüştürülmesi, sadece adaletin değil, merhametin de toplumda yeniden yeşermesini sağlayacaktır.

Bu noktada, geçmişte yapılan hatalardan ders çıkararak, geleceğin adalet temelli bir toplum yapısına zemin hazırlamak elzemdir. Devletin vatandaşa, vatandaşı kucaklayarak, sorunlarını anlayarak ve çözüm üretmek yaklaşması, Türkiye'nin yarınlarına güvenle bakmasını sağlayacaktır.